

Evropski varuh
človekovih pravic

Pregled
2010

Spoštovani bralci!

Dobrodošli pri prebiranju prenovljene publikacije varuha človekovih pravic *Pregled 2010*. V njej so zabeleženi najpomembnejši rezultati, ki so bili v zadnjem letu doseženi za pritožnike, ter predstavljeni poglobitveni izzivi in priložnosti, pred katerimi se je znašla institucija.

Petnajst let delovanja evropskega varuha človekovih pravic

Letošnji *Pregled* odraža novo vizualno podobo institucije, ki je bila predstavljena ob njeni petnajsti obletnici, 27. septembra 2010. Prepričan sem, da bo nova vizualna podoba prispevala k predstavitvi naše institucije kot dostopne, pravične in usmerjene k državljanom. Na prireditvi, s katero smo obeležili obletnico, je bila predstavljena tudi strategija varuha človekovih pravic za mandat 2009-2014. V strategiji je predstavljena vrsta ciljev in prednostnih nalog, oblikovanih za uresničevanje varuhovih osnovnih ciljev, ki sta: prvič, zagotavljati, da državljani EU v celoti uživajo svoje pravice, ter drugič, izboljšati kakovost uprave EU. Ta dokument je na voljo na našem spletišču v 23 jezikih.

© Evropska unija

Rezultati za pritožnike v letu 2010

V letu 2010 je bil dosežen dober napredek pri doseganju teh ciljev; pri več kot polovici zaključenih primerov je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali sama rešila primer, medtem ko smo dodatnih sedem primerov zaključili, ko je institucija sprejela osnutek priporočila. V nadaljevanju je predstavljenih skupno deset primerov, ki so zgledi najboljše prakse pri odzivanju na pritožbe. Zlasti želim pohvaliti institucije kot celoto za njihova prizadevanja pri zagotavljanju, da se spoznanja, pridobljena pri reševanju pritožb, uporabljajo v vsej upravi. Dober primer takega pristopa v letu 2010 je Evropska agencija za zdravila (EMA). EMA je s sprejemom in izvajanjem nove politike dostopanja do dokumentov dvema mojima priporočiloma dala še večji učinek.

V letu 2010 sem Evropskemu parlamentu predložil eno posebno poročilo v zvezi z Evropsko komisijo, ki pri reševanju primera z varuhom človekovih pravic ni sodelovala iskreno in v dobri veri. Kot pozitivno pa bi izpostavil dejstvo, da je bilo treba kritične ocene izreči v samo 33 primerih, v primerjavi s 35 primeri leta 2009 in 44 leta 2008. Zato bom tudi v prihodnje objavljati letne študije o odzivih institucij na kritične ocene in dodatne pripombe, s ciljem bolje spremljati njihovo okrepljeno ravnanje v skladu z načeli dobrega upravljanja.

Več kot 19 000 oseb je uporabilo interaktivni vodnik na naši spletni strani in tako pridobilo nasvete o najustrežnejših možnostih za uveljavljanje njihovih pravic. Tako je več posameznikov našlo pravi naslov za reševanje svojih težav, zaradi česar smo prejeli kar 409 manj pritožb, ki so bile „zunaj pristojnosti“. Posledično se je zmanjšalo tudi skupno število pritožb s 3 098 leta 2009 na 2 667 leta 2010. V več kot 70 % primerov smo lahko pritožniku pomagali tako, da smo začeli preiskavo primera, ga posredovali pristojnemu organu ali pritožniku podali nasvet. Več kot 50 % primerov je spadalo na področje pristojnosti člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic, kar je zgolj še bolj potrdilo pomen sodelovanja na tej ravni. Leta 2010 smo predstavili tudi novo vizualno podobo mreže, s katero želimo povečati ozaveščenost o pomembnih storitvah, ki jih nacionalni in regionalni varuhi človekovih pravic zagotavljajo državljanom.

Lizbonska pogodba – leto dni kasneje

Ob ponovni izvolitvi kot varuh človekovih pravic januarja 2010, sem napovedal, da bo ena od glavnih in prednostnih nalog pomoč pri zagotavljanju, da EU skrbi za uresničitev ugodnosti, ki jih državljanom obljublja Lizbonska pogodba. V začetku leta 2010 sem se odzval na javno posvetovanje o tem, kako naj bi evropska državljanska pobuda delovala v praksi. Varuh človekovih pravic spodbuja

tudi delovanje institucij v skladu z načeli Listine o temeljnih pravicah, zlasti prek preiskav v zvezi s temeljno pravico do dobrega upravljanja, vključno s pomembnim načelom pravičnosti, pravicami invalidov ter pravico do dostopa do dokumentov. Tako je bila z vidika vsebine preiskav v letu 2010 najpomembnejša kategorija ponovno preglednost, saj je kar 33 % preiskav potekalo prav v zvezi s tem vprašanjem.

Varuh človekovih pravic je na podlagi pritožb začel 323 preiskav, v primerjavi s 335 leta 2009. Na lastno pobudo je sprožil šest preiskav glede sistemskih vprašanj, ki so zadevala Parlament, Svet, Komisijo in Evropski urad za izbor osebja (EPSO). V letu 2011 se nadejam konstruktivnih odgovorov teh institucij na vsa pomembna vprašanja, ki smo se jih dotaknili v teh preiskavah.

Strasbourg, 31. januarja 2011

P. Nikiforos Diamandouros

Evropski varuh človekovih pravic preiskuje pritožbe o nepravilnostih v delu institucij, organov, uradov in agencij EU. Pri varuhu človekovih pravic lahko pritožbo vloži vsak državljan ali prebivalec EU, podjetje ali združenje s sedežem v državi članici. Varuh človekovih pravic ponuja hiter, prožen in brezplačen način reševanja težav z upravo EU. Za več informacij, ki so na voljo v 23 uradnih jezikih EU, obiščite spletišče <http://www.ombudsman.europa.eu>, na katerem boste našli tudi ta Pregled, primere, omenjene v tej publikaciji, ter celotno *Letno poročilo 2010* – v angleškem jeziku na voljo od maja 2011, v vseh drugih uradnih jezikih pa od julija 2011.

Izbrani primeri, obravnavani leta 2010

V nadaljevanju so navedene glavne kategorije pritožb, ki so bile obravnavane leta 2010 in vključujejo vse primere najboljše prakse, ki so natisnjeni z modro.

Preglednost

Evropska agencija za zdravila (EMA) je omogočila javni dostop do dokumentov v zvezi z dvema zdraviloma proti debelosti in sprejela ter objavila novo politiko, ki omogoča širši dostop do dokumentov v njeni lasti (2560/2007/BEH).

Po pritožbi novinarja je Parlament odobril dostop do dokumentov v zvezi s financiranjem nakupa nekaterih zgradb v Bruslju in podal dodatne informacije o postopku, s katerim je zagotovil zunanje financiranje (793/2007/BEH).

Evropska investicijska banka (EIB) je stopila v stik z organi v Republiki Tadžikistan, da bi zagotovila dostop do okvirnega sporazuma, ki ga je zahtevala nevladna organizacija. Tadžikistanski organi so sporazum objavili, EIB pa je dan kasneje o tem obvestila pritožnika (2145/2009/RT).

V primeru, ki se je nanašal na dokumente v zvezi z gradnjo industrijskega pristanišča v Granadilli v Španiji, je varuh človekovih pravic izpostavil, da če države članice od Komisije zahtevajo, da ne objavi dokumentov, ki jih prejme od njih, morajo na podlagi določil EU o preglednosti za to predložiti prepričljive argumente. Varuh človekovih pravic je pozdravil odločitev Komisije, da v tem primeru (355/2007/FOR) objavi svoje interne dokumente.

Primeri zaradi kršitev

Varuh človekovih pravic je kritiziral Komisijo, ker ni predstavila pravih, jasnih in razumljivih razlogov za izvajanje svojih diskrecijskih pooblastil pri zapiranju primera zaradi kršitve proti Avstriji v zvezi s popolno prepovedjo zadrževanja divjih živali v cirkusih (3307/2006/JMA).

Pogodbe in razpisi

Komisija je nemškemu združenju plačala 6 025 EUR skupaj s 1 586 EUR obresti, potem ko jo je varuh človekovih pravic zaprosil za ponovno presojo pritožnikove trditve, da je napačno znižala znesek končnega plačila projekta (3249/2008/KM).

Pravice invalidov

Komisija je odobrila rezervirano parkirno mesto invalidni uradnici za preostali dve leti njene zaposlitve. Uradnica, ki je imela hudo prometno nesrečo, je trdila, da Komisija njene vloge za parkirno mesto ni ustrezno in pravično obravnavala (1226/2008/OV).

V primeru, ki se je nanašal na podporo za vzdrževane invalidne družinske člane uradnikov Sveta, je varuh človekovih pravic ugotovil, da je Svet v celoti deloval v skladu z ustreznimi zakonskimi pravicami in zagotovil ustrezne notranje ukrepe, s katerimi je omogočil izvajanje teh pravic, nato pa sprejel še dodatne ukrepe, s katerimi je presegel pravice, ki jih zagotavljajo Kadrovski predpisi (129/2009/VL).

Zaposlovanje

Evropski ekonomsko-socialni odbor je pristal na izplačilo 3 965 EUR pritožnici kot finančno poravnavo za materialne stroške, ki jih je utrpela zaradi napačnega obvestila, da je bila izbrana za zaposlitev (2924/2007/TS).

Pravičnost

Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo je preklicala zahtevek za nadomestilo v znesku 2 364 EUR in pritožniku izplačala dodatnih 2 722 EUR, potem ko je varuh človekovih pravic izpostavil, da je nevladna organizacija naredila očitno napako pri izpolnjevanju vloge za sredstva (255/2009/JF).

Komisija je preklicala zahtevek za povračilo plačila, ki ga je izplačala pomožni uslužbenki, potem ko je varuh človekovih pravic Komisijo pozval, da prevzame odgovornost za svoje ponavljajoče se napake. Pritožnica je izpostavila tudi svoje težko finančno stanje (906/2009/JF).

Institucionalna in politična vprašanja

Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) se je opravičila pritožniku in ponovno pregledala svoja uradna opozorila, potem ko je varuh človekovih pravic ugotovil, da je bilo opozorilo glede na okoliščine v tem primeru nesorazmerno, žaljivo in morda celo nezakonito. EASA je varuha človekovih pravic tudi obvestila, da namerava predlagati spremembe veljavne zakonodaje (1182/2009/JF).

Koliko pritožb in preiskav?

Varuh človekovih pravic je v letu 2010 evidentiral 2 667 pritožb, od katerih je bilo 744 v okviru njegovih pristojnosti (v primerjavi s 3 098 pritožbami v letu 2009, od katerih jih je bilo 727 v okviru pristojnosti). Začel je 335 preiskav (v primerjavi s 339 v letu 2009) in med letom zaključil 326 preiskav (318 v letu 2009). Skupno je obravnaval več kot 3 700 pritožb in zahtevkov za informacije.

Po kakšnih ukrepih je posegel varuh človekovih pravic?

V več kot 70 % obravnavanih primerov (1 997) je varuh človekovih pravic pritožniku lahko pomagal tako, da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali pritožniku svetoval, na koga se lahko obrne.

Kar zadeva posredovanje in svetovanje, je bilo 50 % pritožnikov napotenih na člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic, tj. na nacionalnega ali regionalnega varuha človekovih pravic v državah članicah, ali na Odbor za peticije Evropskega parlamenta. Skupno 13 % pritožnikov je bilo napotenih na Komisijo, 43 % pa je prejelo nasvet, naj se obrnejo na druge organe, med katere spada tudi SOLVIT, ki se ukvarja s težavami s čezmejnimi elementom, ki nastanejo zaradi napačne uporabe zakonodaje EU s strani javnih organov v državah članicah EU.

Opomba: V nekaterih primerih je pritožnik prejel več kot eno vrsto nasveta. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

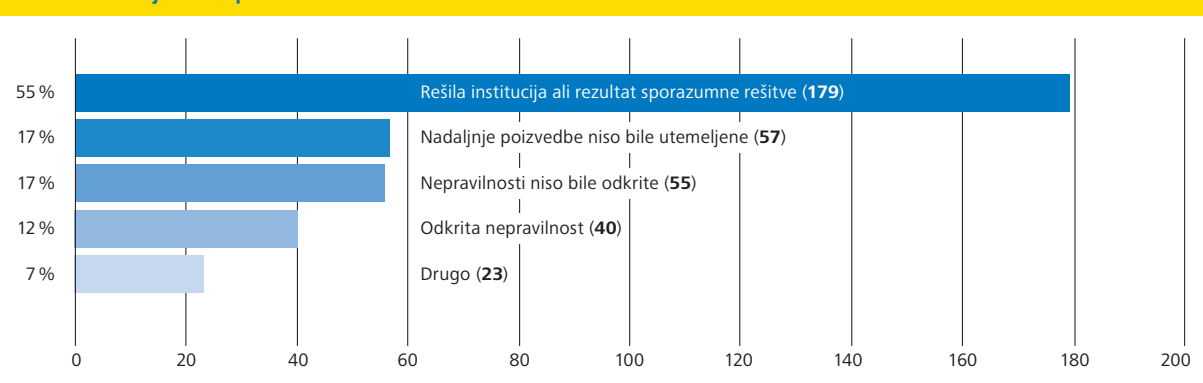
Izvor pritožb, ki vodijo do zaključenih preiskav

Posamezni državljani	78 % (254)
Podjetja in združenja	22 % (72)

Kakšne rezultate so prinesle preiskave?

V 179 primerih, zaključenih v letu 2010, je bil dosežen pozitiven rezultat s tem, ko je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali sama rešila primer. V 55 primerih ni bilo odkrite nobene nepravilnosti. Nepravilnost je bila odkrita v 40 primerih: v sedmih primerih je institucija sprejela osnutek priporočila (v primerjavi z dve ma v letu 2009), medtem ko je bilo 33 primerov zaključenih s kritičnimi ocenami, vključno z enim, ki se je zaključil s posebnim poročilom Parlamentu. V 14 primerih je varuh človekovih pravic dal dodatno pripombo, da bi pomagal izboljšati upravno delovanje v prihodnje.

Rezultati zaključenih preiskav

Opomba: V nekaterih primerih so bile preiskave zaključene na podlagi dveh ali več razlogov. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

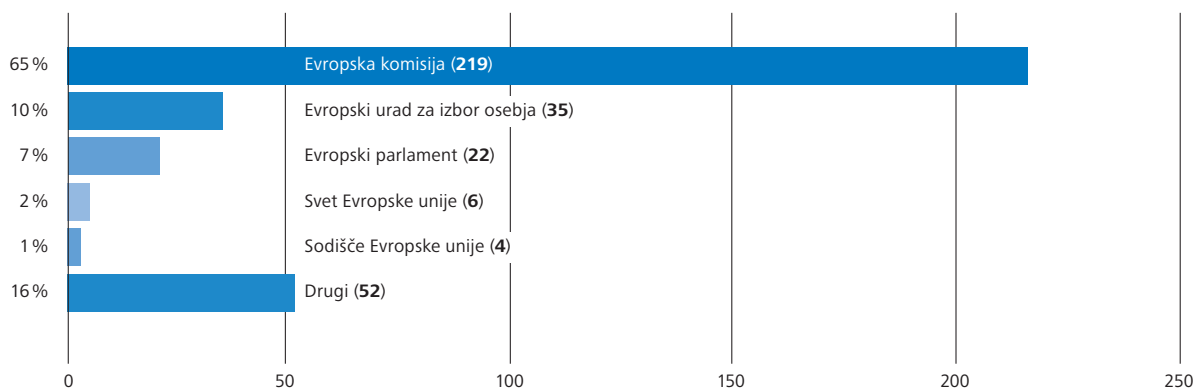
Na katere institucije, organe, urade ali agencije so se nanašale preiskave?

Večina preiskav, začeti v letu 2010 (219 primerov), se je nanašala na Komisijo (65 %). Primerjalna številka za leto 2009 je 191 primerov. Ker je Komisija glavna institucija Unije, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je pričakovano, da je glavni predmet pritožb. Naslednji je bil EPSO s 35 preiskavami (30 v letu 2009). Število začeti preiskav, ki so se nanašale na Parlament, Svet in Sodišče EU, se je v primerjavi z letom 2009 skoraj prepolovilo. Pri Sodišču je treba opozoriti, da lahko varuh človekovih pravic začne preiskave samo glede njegovega nesodnega dela.

Na katere vrste nepravilnosti se nanašajo preiskave?

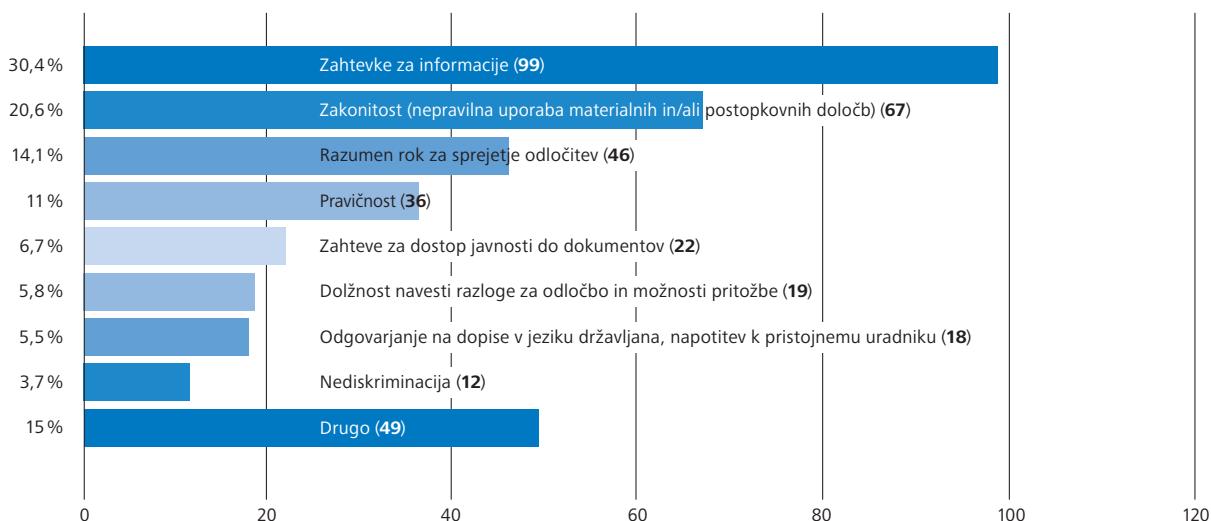
Nepravilnost se pojavi, če institucija ne ravna v skladu z zakonodajo, ne spoštuje načel dobrega upravljanja ali krši temeljne pravice. Glavne vrste nepravilnosti, ki jih je varuh človekovih pravic preiskoval v letu 2010, so se nanašale na (i) kršitve zakonitosti ali pravičnosti, (ii) kršitve dolžnosti v zvezi z zahtevki za informacije in časovnih rokov pri sprejemanju odločitev.

Institucije in organi, ki so jih zadevale preiskave

Opomba: Dve preiskavi, začeti v letu 2010, sta bili na lastno pobudo in sta se nanašali na več kot eno institucijo. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

Vrste domnevnih nepravilnosti – (i) kršitev ali (ii) kršitev dolžnosti, ki se nanašajo na:

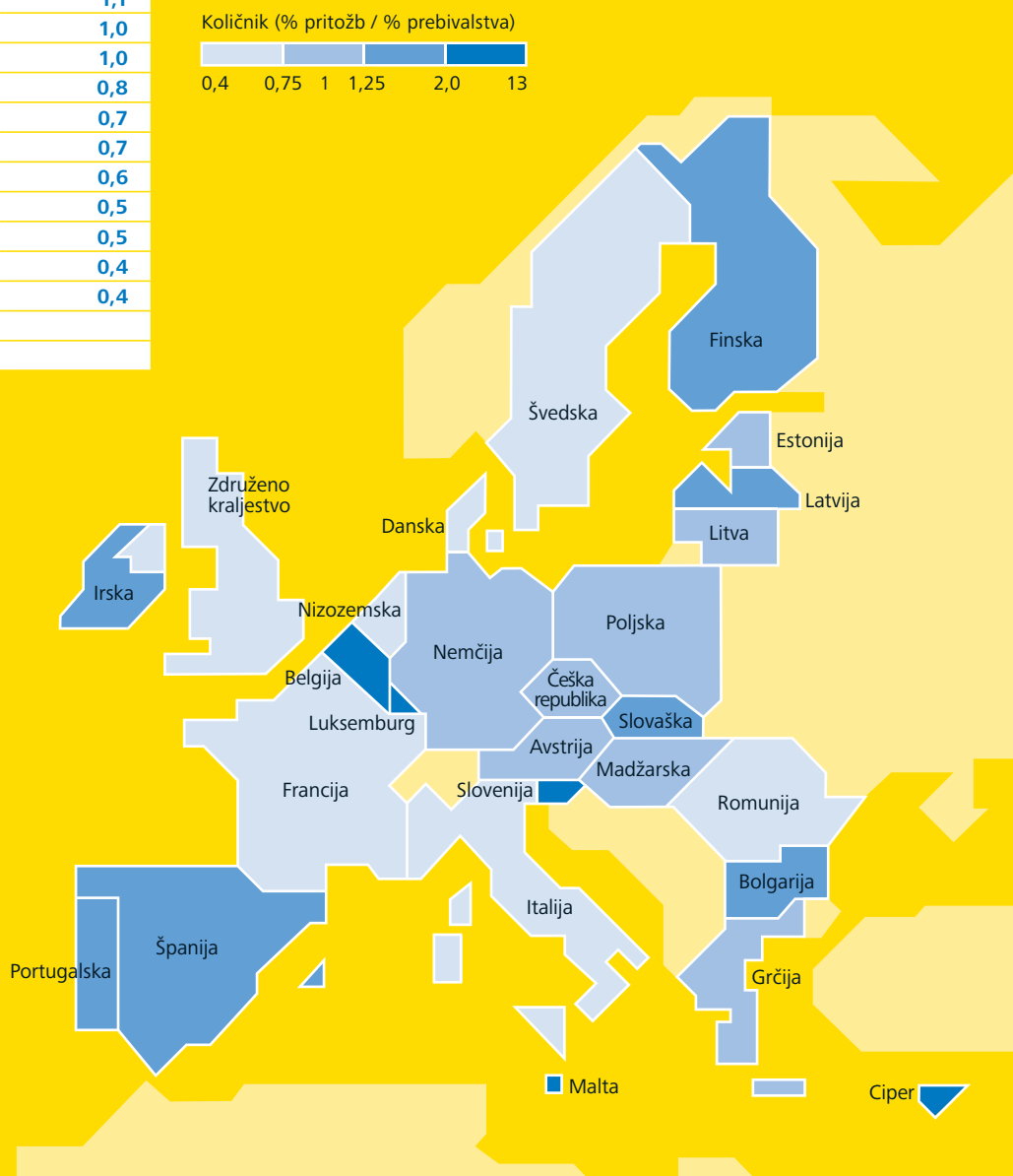
Opomba: V nekaterih primerih je ista preiskava proučevala dve vrsti nepravilnosti ali več. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

Kdo vlaga pritožbe?

Na spodnjem zemljevidu je prikazano, s kolikšno verjetnostjo se bodo prebivalci posamezne države članice pritožili evropskemu varuhu človekovih pravic. Verjetnost temelji na številu pritožb iz vsake države članice glede na število prebivalstva. Podano je tudi absolutno število pritožb na državo.

Država	Število pritožb	Količnik
Luksemburg	34	12,7
Ciper	22	4,1
Belgija	207	3,7
Malta	9	3,4
Slovenija	34	3,2
Latvija	21	1,6
Bolgarija	63	1,5
Slovaška	43	1,5
Španija	349	1,5
Irska	32	1,3
Finska	39	1,3
Portugalska	71	1,3
Estonija	9	1,1
Češka republika	63	1,1
Litva	20	1,1
Grčija	65	1,1
Avstrija	48	1,1
Poljska	214	1,0
Madžarska	51	1,0
Nemčija	375	0,8
Nizozemska	60	0,7
Švedska	32	0,7
Romunija	73	0,6
Danska	16	0,5
Francija	171	0,5
Italija	132	0,4
Združeno kraljestvo	132	0,4
Druge države	131	0,4
Neznano	151	

Opomba: Količnik pritožb je bil izračunan tako, da se odstotek vseh pritožb iz vsake države članice deli z odstotkom prebivalstva te države v prebivalstvu EU. Če je količnik večji kot 1, je zadevna država varuhu človekovih pravic predložila več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na velikost njenega prebivalstva.

Če želite to publikacijo v različici s povečano pisavo,
se obrnite na Urad evropskega varuha človekovih pravic.
Na zahtevo se bomo potrudili zagotoviti tudi zvočni zapis.

Evropski varuh človekovih pravic
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

T. + 33 (0)3 88 17 23 13
F. + 33 (0)3 88 17 90 62
eo@ombudsman.europa.eu

Ta Pregled je objavljen na spletni strani:
<http://www.ombudsman.europa.eu>

© Evropska unija, 2011
Reprodukcija v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljena z navedbo vira.
Oblikovanje in postavitve: Rosendahls - Schultz Grafisk, Albertslund, Danska,
in EntenEller A/S, Valby, Danska.
Pripravljeno v pisavah FrutigerNext in Palatino.
Printed in Luxembourg
ISBN 978-92-9212-296-6 . ISSN 1831-3701 . doi:10.2869/42733 . QK-AD-11-001-SL-C

Urad za publikacije

Mixed Sources
Product group from well-managed
forests and other controlled sources

Cert no. EUR-COC-051203
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council